

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Miljøvernavingdelinga

Forvaltningsplan for Roaldsand fuglefredningsområde, Giske kommune

Rapport 2012: 07

Forsidefoto:

Forbygging i nordre del av Roaldsanden. Stedvis har slike inngrep ødelagt den naturlige kantvegetasjonen mot stranda. Foto: Dag Holtan.

<i>Samarbeidende konsulent:</i> Dag Holtan	<i>Kontaktperson:</i> Dag Holtan	ISBN 978-82-7430-254-9 (nett) ISSN 1891-876X
<i>Oppdragsgiver:</i> Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavingdelinga	<i>Kontaktpersoner hos oppdragsgiver:</i> Asbjørn Børset, Ola Betten	<i>År:</i> 2012
<i>Referanse:</i> Forvaltningsplan for Roaldsand fuglefredningsområde i Giske kommune, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavingdelinga, rapport 2012-07. 45 s.		
<i>Referat:</i> Det er utarbeidet forvaltningsplan for Roaldsand fuglefredningsområde i Giske kommune, Møre og Romsdal. Fuglefredningsområdet omfatter en smal landstripe på nordøstsida av Vigra, med et relativt stort gruntvannsareal, som er av stor betydning for særlig trekk- og overvintringsfugler. Viktige naturtyper i fuglefredningsområdet (jf. DN-håndbok nr. 13) er ulike utforminger av sandstrand. Disse er i dag i dårlig forfatning grunnet tilplanting med fremmede bartrær og spredning av korgpil. Det er viktig å finne en balanse som både tar hensyn til natur-verdiene for særlig landarealet og samtidig tar hensyn til beitedriften. Det foreslås tiltak for å oppnå en god tilstand. Forvaltningsplanen er godkjent av Direktoratet for naturforvaltning 18.10.2012. Planen blir bare publisert på nett.		
<i>4 emneord:</i> Forvaltningsplan Biologisk mangfold Havstrand Fuglefredningsområde		
<i>Fagansvarlig:</i>	<i>For administrasjonen:</i>	
 <hr/> Ulf Lucasen (seksjonssjef)	 <hr/> Lindis Nerbø (miljøverndirektør)	

Forord

Roaldsand fuglefredningsområde ble formelt opprettet ved kongelig resolusjon av 27. mai 1988, hvor formålet var å ta vare på et viktig våtmarksområde med livsmiljø, fugleliv og annet dyreliv. I 1996 ble fuglefredningsområdet sammen med de andre verneområdene i verneplanen for våtmark i Giske kommune oppgradert til Ramsarområde (internasjonalt viktig våtmarksområde).

Biolog Dag Holtan har, på oppdrag fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, utarbeidet forslag til en forvaltningsplan for Roaldsand. Målet med forvaltningsplanen er å utdype vernereglene og sikre at verneverdiene blir ivaretatt, samtidig som området skal kunne brukes.

Møre og Romsdal fylke meldte i brev av 29.04.2008 til grunneierne om oppstart av forvaltningsplanarbeidet.

I forbindelse med dette planarbeidet blir Direktoratet for naturforvaltning bedt om å rette opp eiendomsversikten i verneforskriften.

Forslaget fra Dag Holtan er bearbeidet av fylkesmannen iht. nye krav og maler for slike forvaltningsplaner. Kontaktpersoner hos oppdragsgiver har vært Asbjørn Børset og Ola Betten. For øvrig har flere andre gitt nyttige opplysninger om området og innspill til planen, se liste over muntlige kilder. Takk til alle som har bidratt. Perry Larsen, Skodje, takkes spesielt for å delta på en del feltturer og bidra med sine kunnskaper om bl.a. beitemarksopper.

Innhold

FORORD	4
INNHold	5
1 INNLEDNING	7
1.1 Ramsarkonvensjonen	8
2 ROALDSAND FUGLEFREDNINGSOMRÅDE	9
2.1 Områdebeskrivelse	9
2.2 Brukshistorie	10
2.3 Naturkvaliteter	10
2.3.1 Plante, fugle- og dyreliv	10
2.3.2 Vegetasjon	11
2.4 Bevaringsmål, tilstand og trusler	13
2.4.1 Fugleliv	14
2.4.2 Vegetasjon	14
3 BRUKERINTERESSER	18
3.1 Verneforskriften og brukerinteresser	18
3.2 Jordbruk	18
3.2.1 Status	18
3.2.2 Rammer og regelverk	18
3.3 Friluftsliv og rekreasjon	19
3.3.1 Status	19
3.3.2 Rammer og regelverk	19
3.4 Tekniske anlegg	20
3.4.1 Status	20
3.4.2 Rammer og regelverk	21
3.5 Undervisning og forskning	21
3.5.1 Status	21
3.5.2 Rammer og regelverk	21
4 FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK	22
4.1 Oppsyn	22
4.1.1 Status og utfordringer	22
4.1.2 Tiltak	22
4.2 Skjøtsel	22
4.2.1 Status og utfordringer	22
4.2.2 Mål	22
4.2.3 Retningslinjer	23
4.2.4 Tiltak	23
4.3 Overvåking	23
4.3.1 Status og utfordringer	23
4.3.2 Mål	23
4.3.3 Retningslinjer	23
4.3.4 Tiltak	23
4.4 Informasjon og formidling	24
4.4.1 Status og utfordringer	24
4.4.2 Mål	24
4.4.3 Retningslinjer	24
4.4.4 Tiltak	24
5 SAKSBEHANDLING	26
5.1 Forvaltningsmyndigheter	26
5.2 Lovverk, føringer og forvaltning	26

5.2.1	Verneforskriften	26
5.2.2	Prinsippene i naturmangfoldloven	27
5.2.3	Forholdet til andre lovverk	28
5.2.4	Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskriften	28
5.2.5	Omtale av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften	29
5.2.6	Generelle dispensasjonsbestemmelser	30
5.2.7	Generelle retningslinjer for saksbehandling	31
6	FORVALTNINGSPLANENS VARIGHET	32
7	KILDER	33
7.1	Generell og sitert litteratur	33
7.2	Muntlige kilder	33
8	VEDLEGG	34
8.1	Verneforskrift	34
8.2	Noen fugleobservasjoner	37
8.3	Planteliste	41
8.4	Utdrag fra naturmangfoldloven	42
8.5	Tiltak i Roaldsand fuglefredningsområde	44
8.6	Saksbehandling av forvaltningsplanen for Roaldsand fuglefredningsområde	45
8.6.1	Høring	45
8.6.2	Fylkesmannens vurdering:	45
8.6.3	Direktoratets vurdering	45

1 Innledning

Formålet med denne rapporten er å presentere et forslag til forvaltningsplan for Roaldsand fuglefredningsområde i Giske kommune. Området ligger like øst og nord for Ålesund lufthavn, Vigra, og er splittet i to av flyplassen.

Formålet med opprettelse av Roaldsand fuglefredningsområde er ifølge forskriftene ”å ta vare på eit viktig våtmarksområde med sitt livsmiljø, fugleliv og anna dyreliv.”

Roaldsand fuglefredningsområde omfatter arealer som er eid av gnr/bnr 1/1, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 25, 27, 32, 42, 45, 50, 52, 56, 72, 84, 135, 358 og 359; 3/1, 13, 16, 17, 30, 43, 51, 67 og 144 i Giske kommune . Dette er ikke korrekt i verneforskriften, og blir rettet opp. Fuglefredningsområdet dekker et areal på ca. 863 daa, hvorav 832 daa omfatter sjøareal. Det tas forbehold om at det har skjedd endringer i eiendomsforholdene siden området ble fredet. Verneforskriftene gir rammer for skjøtelsplan og tiltak, med sine regler om hva som er tillatt og ikke tillatt innenfor fuglefredningsområdet. Disse er gjengitt i vedlegget i rapportens kapittel 8.1. I forskriftene står det i kapittel 7: *"Forvaltingsstyresmakta eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredingsføremålet. Det kan utarbeidast skjøtelsplan, som skal innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltaka."*

En forvaltningsplan skal således utdype vernereglene og sikre at naturverdiene blir ivaretatt, og gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, eventuell tilrettelegging mv. Gjennom en forvaltningsplanprosess skal en også avklare og ta stilling til hvordan ulike verne- og brukerinteresser skal håndteres. Planen skal definere området, eiendomsstatus, oppsummere kjente verdier og brukshistorie, sette opp målsetting for framtidig drift, retningslinjer for skjøtsel og hvordan man senere kan kvalitetssikre og justere denne i forhold til målsettingene. Det er videre ønskelig å beskrive og drøfte ulike interessekonflikter som ikke entydig reguleres av forskriftene, og foreslå hvordan disse kan håndteres.

Det legges også vekt på at effekten av foreslåtte tiltak må følges opp og kontrolleres ved at det etableres en overvåking av området. Hvis det oppstår fare for at naturverdiene forringes, bør eksisterende aktiviteter/skjøtsel justeres, evt. nye tiltak iverksettes og forvaltningsplanen evt. vurderes på nytt.

1.1 Ramsarkonvensjonen

Roaldsand ble utnevnt som Ramsarområde i 1996 som ett av seks områder i Giske våtmarkssystem.

Ramsarkonvensjonens definisjon av våtmarksområder er vid. Den omfatter blant annet myr og ferskvann, samt brakkvann og marine områder ned til seks meters dybde. Opprinnelig konsentrerte Ramsarkonvensjonen seg om å ivareta våtmarker som leveområde spesielt for vannfugler. I dag omfatter Ramsarkonvensjonen både våtmarker, integrert vannressursforvaltning og fattigdomsproblematikk.

Medlemslandene forplikter seg til å følge opp en rekke forhold i selve konvensjonen, samt de vedtak landene gjør på partsmøter som avholdes hvert tredje år. Slike forpliktelser er særlig knyttet til:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes
- å sørge for fornuftig, bærekraftig bruk av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder blant annet kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker
- deltagelse i internasjonalt samarbeid om våtmarker, blant annet gjennom bistandssamarbeid

Konkrete kriterier for at Roaldsand ble valgt ut som Ramsarområdene er at her den gangen var tilstedeværelse av sanddyner som var representative for regionen, med flere rødlistede vegetasjonstyper, samt at området er en viktig del av Giske våtmarkssystem og er viktig for forekomst av en rekke fuglearter hele året.

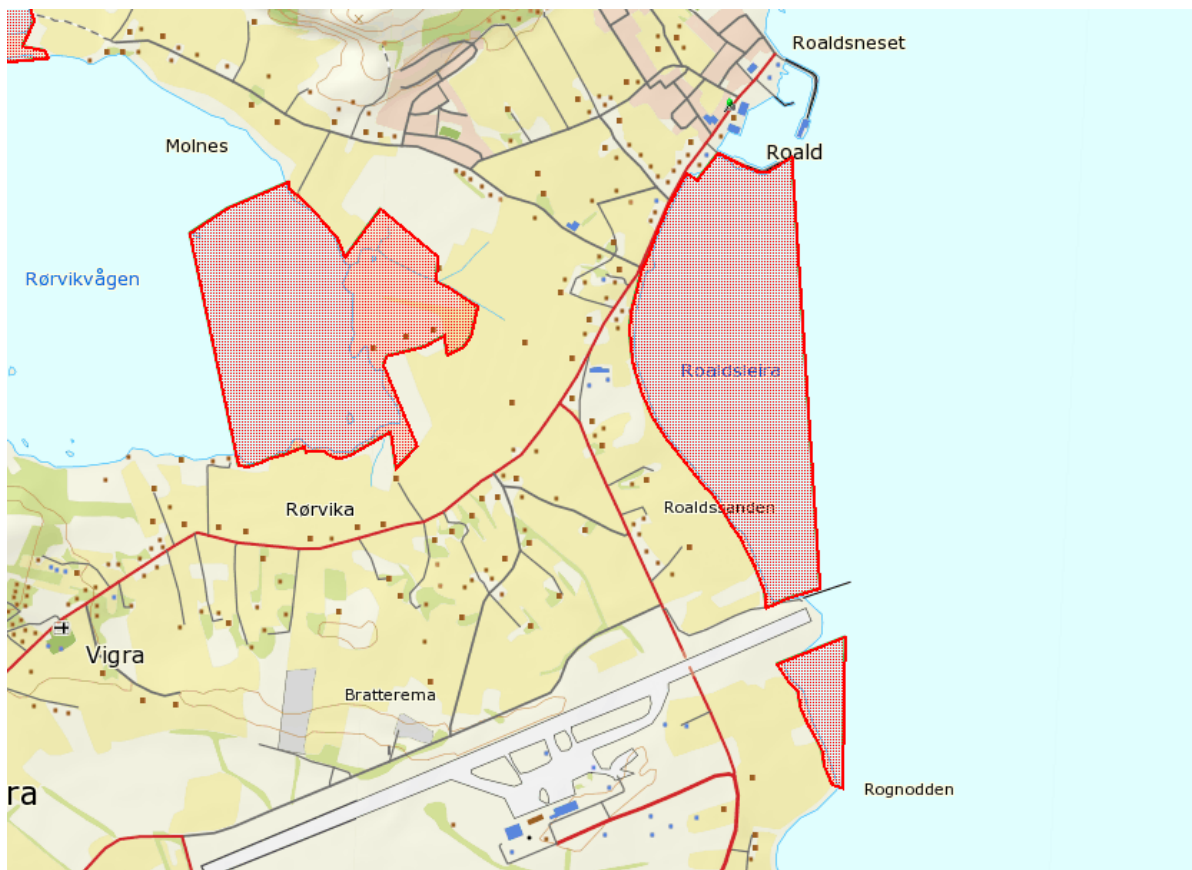
For utfyllende opplysninger, jf.

<http://ramsar.wetlands.org/Database/Searchforsites/tabid/765/Default.aspx>.

2 *Roaldsand fuglefredningsområde*

2.1 *Områdebeskrivelse*

Roaldsand fuglefredningsområde ligger like øst og nord for Ålesund lufthavn, Vigra, i Giske kommune i Møre og Romsdal (figur 1). Fuglefredningsområdet dekker et areal på ca. 863 daa, og bare knappe 30 daa av dette er landareal.

Figur 1. Roaldsand fuglefredningsområde skravert (til høyre på bildet). Kilde: GISLINK (www.gislink.no).

Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone (SB) og sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, vintermild underseksjon (O3h) (Moen 1998). Klimaet preges av beliggenheten på ytterkysten, med moderate nedbørsforhold og milde vintre. Nedbøren ved flyplassen på Vigra er ca. 1310 mm i året (www.met.no). Middelttemperaturen samme sted ligger i januar rundt 1,9° C, mens den i august er rundt 13,0° C (www.met.no). Det er rundt 200 dager med minst 0,1 mm nedbør i året (Førland & Det norske meteorologiske institutt 1993b). I hovedsak kan man si at klimaet er kystnært, mildt og fuktig (oseanisk). Strandflatelandskapet på Vigra består i hovedsak av marine strandavsetninger (www.ngu.no/kart/løsmasse/).

2.2 *Brukshistorie*

Tidligere har det vært dyrkamark langs strandkanten i hele verneområdet. I sør, på begge sider av flyplassen, går det fremdeles en del dyr på beite, både sauer, hester og storfe. I noen grad er det langs vernegrensen i dag plantet et slags lebelte med korgpil og sitkagran, samt en del uvanlige og vanskelig bestemmbare innførte (fremmede) arter langs kanten av verneområdet. Etter at området ble vernet, er beite og et sparsomt uttak av sand til eget bruk den eneste driften av området som kan relateres til den tradisjonelle utnyttelsen.

2.3 *Naturkvaliteter*

2.3.1 *Plante, fugle- og dyreliv*

Frøland (2003) og Holtan (2004) rapporterer at området er relativt artsrikt, med rundt 140 registrerte karplantetaksa (arter/underarter og utilstrekkelig artsbestemte planter). Av mer interessante observerte planter kan nevnes bittersøte, blåstarr, sandstarr og vill-lin. Bakkesøte, bakkeveronika, dvergsmyle, fagerknoppurt, lodnefaks, marehalm, marinøkkel, markfrytle, sandslirekne og strandkveke ser alle ut til å være forsvunnet, trolig grunnet gjengroing som en følge av tilplantingen som har funnet sted.

Fuglefaunaen i området er beskrevet av Folkestad (1982), i ”siste nytt”-spalten i tidsskriftet *Rallus* og i upubliserte permer med grunnlagsdata for Atlas-prosjektet (Gjershaug et al. 1994) som oppbevares av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Møre og Romsdal. Kilder til *hekkende fugl* er først og fremst egne observasjoner sammen med muntlige opplysninger fra Alv Ottar Folkestad og Petter Folkestad. Mens Roaldsand tidligere var hekkeplass for flere arter som i dag er rødlistede, har det vært en kraftig tilbakegang for flere av disse, samtidig som land-arealet bare er en smal stripe med dårlige vilkår for hekkende andefugler og vadefugler. For gjess har det imidlertid vært en stor vekst de siste ca. 15 årene. Som fuglelokalitet har lokaliteten i dag vesentlig viktigere funksjoner som trekk- og overvintringslokalitet enn som hekkeplass. Innhentede data om hekkfugler og enkelte andre er sammenstilt i tabell i kapittel 8.2.

I tillegg til artene i denne tabellen observeres tidvis en del alkefugler, særlig alke (rødlistet VU), lomvi (CR) og teist (VU). Framgangen for gjess utenom hekketiden kom midt på 1990-tallet, mulig som en følge av mange milde vintre, og senest vinteren 2008-2009 var det ”som vanlig” mellom 500 og 900 gjess på Vigra. De bruker helst Ramsarområdet i Rørvikvågen eller tilgrensende områder, av og til ligger de også på sjøen eller mudderstrendene innenfor Roaldsand fuglefredningsområde. Av arter er det observert grågås (mest tallrik), mer sporadisk hvitkinngås, kortnebbgås, ringgås og tundragås.

Enkelte av rødlisteartene tilknyttet fuglefredningsområdet har hatt en sterk bestandsnedgang de siste årene, og av disse er særlig makrellterne (VU) i dag mindre regelmessig å observere innenfor området. Tilbakegangen er av generell karakter, og kan trolig ikke i særlig grad knyttes til bestemte forhold i fuglefredningsområdet eller i de nærmeste omgivelsene.

Av pattedyr er oter (VU) og steinkobbe (VU) kjent.

Figur 2. Tindved er en av flere utplantede arter langs kanten av verneområdet. Arten hører for så vidt også hjemme på havstrender, og utgjør neppe noen trussel mot det biologiske mangfoldet. Foto: Dag Holtan.

2.3.2 Vegetasjon

Fuglefredningsområdet inneholder sandstrender på landarealet og ganske store gruntvannsområder med mye blottlagt mudderstrand ved fjøre sjø. *Vegetasjonstyper (DN 2006) i fuglefredningsområdet er: G03 sanddyne og G04 sand og grusstrand, med utformingene G0303 dynetrau i tilknytning til flygesandområder og G0402 overgang til ... strandeng mv.* En del av lokaliteten er forbygd med stein, slik at kvaliteten på de ulike naturtypene er dårlig. Best kvalitet i bakkant av reservatet er det ved beitemarkene på begge sider av flyplassen, som dels har overgang mot antatt interessant naturbeitemark.

Frøland (2007) har kartlagt vegetasjonstypene tilknyttet fuglefredningsområdet (tabell 1). Disse er samtidig nokså detaljert tegnet inn på kart (jf. figur 3 på neste side). Angitte typer er i samsvar med Fremstad (1997), og vegetasjonstyper er i samsvar med DN (2006).

Tabell 1. Registrerte vegetasjonstyper i Roaldsand fuglefredningsområde. Symbol er etter Fremstad (1997).

Symbol	Betegnelse	Kommentar/utbredelse
V6/V6a	Fordyne	Tidligere vanlig langs stranda, men sterkt utarmet grunnet diverse inngrep som tilplanting og forbygging, mulig utgått i dag
V7	Primærdyne	Vanlig langs stranda, men sterkt utarmet grunnet diverse inngrep som tilplanting og forbygging
W4	Dynetrau	Lite, menneskeskapt parti rett nord for flyplassen

Figur 3. Vegetasjonskart for fredningsområdet.

2.4 Bevaringsmål, tilstand og trusler

Naturkvalitet defineres som naturtyper, arter, geologi og landskap som skal bevares i et verneområde. **Bevaringsmål** er den tilstanden en ønsker at en naturkvalitet i et verneområde skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter.

Formålet med opprettelse av Roaldsand fuglefredningsområde er ifølge forskriftene ”å ta vare på eit viktig våtmarksområde med sitt livsmiljø, fugleliv og anna dyreliv.” Særlig viktig vil det være å ta vare på fredningsområdets betydning for våtmarksfugler til alle årstider. Dette gjelder spesielt for mudderstrendene og gruntvannsområdene.

Det er ikke kjent spesielle trusler mot verneområdets marine del. Landdelen med sanddyner har derimot relativt dårlig kvalitet, dels grunnet tilplanting, dels tidligere gjødsling og gjengroing. Fjerning av innførte arter vil derfor være et viktig naturforvaltningstiltak.

Forklaringer på uttrykk som går igjen i planen:

Naturtype

Med naturtype forstår vi et ensartet, avgrenset område i naturen som omfatter plante- og dyreliv og miljøfaktorer. Et landskap med stor variasjon inneholder et stort mangfold av naturtyper.

Tilstandsvariabel

Med tilstandsvariabel forstår vi den eller de egenskapene ved naturtypen som bevaringsmålet er rettet mot.

Bevaringsmål

Bevaringsmål er den tilstanden man ønsker at et utvalg av naturkvaliteter i et verneområde skal ha. Bevaringsmålene skal helst være målbare, og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter.

Tilstandsklasse

Tilstandsklasse er en inndeling i god, middels eller dårlig. Dette forteller oss hvilken tilstand naturtypen er i.

Forvaltningsmål

Dette er et samlebegrep for alle målsetninger knyttet til naturverdier/kvaliteter i et verneområde. Slike mål kan også bli knyttet opp mot rekreasjon, jakt, landbruk og andre brukerinteresser.

2.4.1 Fugleliv

Områdets betydning for våtmarksfugl ble spesielt understreket ved vernet i 1988. Områdets funksjon for *næringssøkende, trekkende og overvintrende fugl* var relativt godt kjent og godt studert, i alle fall før 1990. Det har imidlertid ikke vært noen systematiske undersøkelser over tid etter at området ble vernet, slik at kunnskapen i dag til dels er mangelfull. Nedgang for og dermed fravær av arter som representerer viktige naturkvaliteter skaper visse problemstillinger ved utarbeiding av bevaringsmål, da det er vanskelig å skulle bevare kvaliteter som for øyeblikket er fraværende eller mangelfullt kjente. Registrering og overvåking for fuglebestandene må iverksettes før konkrete bevaringsmål kan bli aktuelle (se kapittel 4.4.2). Det må likevel tilføyes at en del data er lagret på nettsidene til NOF, Møre og Romsdal (<http://www.nofmr.no>), da lokaliteten fremdeles har en viss popularitet blant lokale ornitologer som ”hotspot”, særlig høst, vinter og vår. I tillegg finnes noe på www.artsobservasjoner.no/fugler.

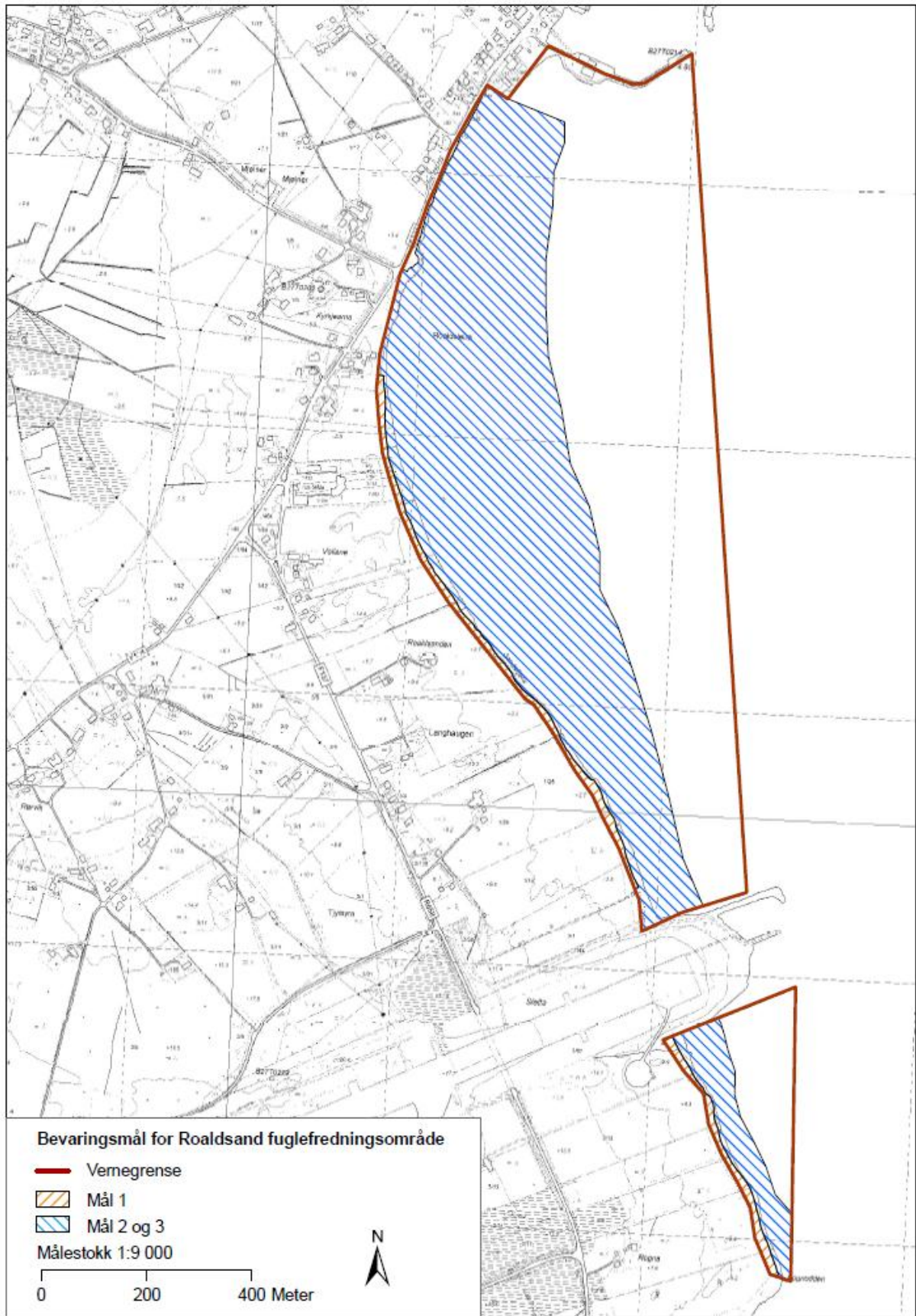
2.4.2 Vegetasjon

Vegetasjon og planteliv er også nevnt spesifikt i verneforskriftene (jf. tabell 1 og figur 3 over). De viktigste eller sjeldneste naturkvalitetene er trolig knyttet til sandstrendene i området. Marin kartlegging er ikke gjort, og heller ikke mudderstrendene er kartlagte, slik at naturkvaliteter knyttet til disse miljøene er ukjente.

Tilstanden for den terrestriske vegetasjonen i fuglefredningsområdet generelt er mindre god, noe som i hovedsak skyldes forbygging, gjengroing, tidligere gjødsling og ikke minst planting av innførte bartrær. Helt i nord finnes også et mindre bestand av rynkerose med spredningspotensiale nedover i verneområdet. Fjerning av slike fremmede arter vil være et viktig tiltak i forhold til bevaringsmålet og ikke minst igjen bedre naturkvalitetene. Dette gjelder hele strandlinja i verneområdet (oppsummert i tabell 2 under).

Figur 4. Nordre del av fredningsområdet, med Roald i bakgrunnen. Treet på bildet er korgpil, som i dag sprer seg nokså friskt på de gjengroende sanddynene lenger sør i reservatet. Arten er en typisk sandbinder, og er til hinder for en fri utvikling av flygesand, som var viktig innenfor området ved vernetidspunktet og tidligere. Foto: Dag Holtan.

Figur 4. Bevaringsmål for Roaldsand fuglefredningsområde

Tabell 2. Naturkvaliteter, bevaringsmål og overvåking i Roaldsand fuglefredningsområde (jf. også kap 4.2 om skjøtsel og 4.3 om overvåking)

Mål nr.	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvåking	Tilstandsklasse	Tiltak
1	Sanddyne: Fordyne, primærdyne og dynetrau	Areal sanddyner	Naturtypen skal ikke dekke mindre areal enn hva som er registrert på vegetasjonskartet	Overvåkes en gang i løpet av planperioden	Middels	Rydding av bartrær, korgpil og evt. fjerning av førebygging
2	Mudderstrand	Antall beitende gravandkull	Årlig beiting av gravandkull på sanden	Feltobservasjoner av SNO og ornitologer	Ukjent	Unngå inngrep og forstyrrelser
3	Mudderstrand	Egnethet for rastende vadefugler	Fuglefredningsområdet skal ha god kvalitet som beiteområde for rastende og næringssøkende vadere	Feltobservasjoner av SNO og ornitologer	Ukjent	Unngå inngrep og forstyrrelser

3 *Brukerinteresser*

3.1 *Verneforskriften og brukerinteresser*

Verneforskriften, som er vedlagt i kapittel 8.1, danner rammene for hva som er tillatt innenfor fuglefredningsområdet. Det er særlig kap. IV og V i forskriftene som berører denne problemstillingen, både med hensyn til hva som er forbudt og hva som er unntatt fra vernebestemmelsene. Kap. VI angir enkelte formål forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad.

Dispensasjonsbestemmelsen i kap. VIII i forskrifta er ellers erstattet av § 48 i den nye naturmangfoldloven, jf. § 77 (vedlagt i kapitel 8.4).

3.2 *Jordbruk*

3.2.1 *Status*

Før vernet, og før utbyggingen av flyplassen, har hele området vært i bruk som innmark, som regel med beitende storfe. I den vesle teigen av fredningsområdet som ligger sør for flyplassen har det vært brukt skotsk høylandsfe noen år, men langs kanten av verneområdet. Den nærmeste gården på nordsida av flyplassen har både sauer, hester og storfe, og her er det blitt en del kvaliteter som tilsier at det kanskje burde avgrensnes som naturbeitemark, for det meste langs kanten av verneområdet. Det er videre plantet noe sitkagran. Uttak av trær er helt nødvendig for å nå bevaringsmålet.

3.2.2 *Rammer og regelverk*

Et par av bestemmelsene i verneforskriften berører primærnæringene, helst med en begrenset relevans i praksis. Nedenfor gis en sammenstilling.

I kap. V nr. 2, går det fram at vernebestemmelsene ikke er til hinder for ”Slått, beiting og anna etablert jordbruksdrift i og inntil dei freda områda”. Som pekt på i kapittel 3.2.1 er det et begrenset husdyrhold i deler av området i dag, med en viss påvirkning av naturkvalitetene langs kanten av verneområdet.

I skjønnsforutsetningene for området (Nordre Sunnmøre herredsrett 30. juli 1990, sak B 6/90) ble det åpnet for følgende:

- Eventuell oppdyrket kulturjord innenfor grensene for verneområdet vil bli tillatt gjødslet.
- Naturlig mark/naturbeite vil ikke bli tillatt gjødslet.

I nr. 3 heter det videre at ”Vedlikehald av grøfteutlaup som er tekne tidlegare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, etter at forvaltningsstyresmakta er varsla.” Enkelte

grøfteutløp finnes. Dersom det skal gjennomføres mer omfattende vedlikehold med gravemaskin eller lignende, krever dette søknad om dispensasjon til forvaltningsmyndigheten.

Etter kap. VI punkt 3 kan forvaltningsmyndigheten tillate ”*Eablering av nye grønneutløp for drenering av tilgrensede bruksareal*”.

I skjønnsforutsetningene ble det fastsatt at slike dispensasjoner vil bli gitt:

- Det vil bli innvilget dispensasjon for etablering av nye grønneutløp gjennom fredningsområdet for drenering av bakenforliggende og tilgrensende areal.

Kap V punkt 4 peker på at ”uttak av sand til eige bruk” er tillatt. Bestemmelsen åpner ikke for uttak for salg eller annen avhending. I praksis er det mindre uttak av sand i fjøra ca. 50 m nord for flyplassen. Uttaket har hatt et ubetydelig omfang, og bør ta hensyn til en sjelden art som bittersøte som vokser akkurat her. Eventuell motorferdsel i forbindelse med uttak av sand må eventuelt omsøkes, da verneforskriften ikke åpner særskilt for dette.

Forvaltningsmål for landbruket

- Eksisterende grønneutløp kan vedlikeholdes, og nye kan etableres for å drenere bakenforliggende arealer.
- Fremmede treslag inne i verneområdet kan fjernes som en del av skjøtselen.
- Det kan beites for å holde landskapet åpent uten at dette gir slitasje på vegetasjon og jordsmonn.

3.3 *Friluftsliv og rekreasjon*

3.3.1 *Status*

Dette er et populært turmål for lokalbefolkningen, både for skolebarn knyttet til den lokale skolen og ikke minst rideturer fra et nærliggende hestesenter. Området blir brukt til soling og noe bading. Denne virksomheten ser ikke ut til å utgjøre noen trussel mot vegetasjonen eller verneformålet.

3.3.2 *Rammer og regelverk*

Pkt. IV 2 i verneforskrifta fastslår at fugler er freda mot bl.a. unødige forstyrrelse. Det er forbud mot jakt, fangst, bruk av skytevåpen og å slippe løs hund.

I skjønnsforutsetningene for området ble det åpnet for at jakt på hjortevilt blir generelt tillatt. Inntil forskrifta er endret på dette punktet, kan dette løses ved at det gis dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. En slik dispensasjon kan mest hensiktsmessig gis til Giske kommune, evt. større vald eller grunneierlag, og den bør være flerårig.

Videre ble det fastsatt skjønnsforutsetning om at grunneier har fortrinnsrett til å felle vilt som det gis dispensasjon for etter IV nr. 1. Viltet skal i alle fall tilfalle grunneier.

Forvaltningsmål for friluftslivet

- Området kan brukes til turvandring og skoleutflukter.
- Det kan rides på sandstranda i området. Ved tilkomst til stranda skal man følge fastlagte stitrasé for å unngå unødig slitasje på vegetasjonsdekket.

Figur 5. Roaldsanden blir brukt til ridning. Foto: Ola Betten.

3.4 Tekniske anlegg

3.4.1 Status

Fredningsområdet er delt i to av flyplassen, og trolig vil Avinor fra tid til annen komme med ønske om omdisponering av deler av området. Tillatelse til slik omdisponering er nylig gitt i forbindelse med utvidelse av sikkerhetssonen rundt flyplassen.

Fuglefredningsområdet grenser mot moloen til Roald havn i nord. Her er sammenhengende utfyllinger og forbygginger fra moloen og på en strekning på ca. 670 meter sørover. Over halvparten av disse forbyggingene må anses som kraftige. Det kan påvises dumping av ulike bygningsmasser til sjøen i dette området. Etter dette følger en lite påvirket strekning på ca. 475 meter ved Vigra skule og sørover, før det er forbygd ca. 270 meter mot dyrkamarka på

Roaldsand i forbindelse med orkanskader på 1990-tallet. De siste 400 metrene mot flyplassen er ikke forbygd, og heller ikke de 500 metrene sør for flyplassen. Østenden av flyplassen består i fylling ut i sjø, og her grenser fuglefredningsområdet mot fylling utover i sjøen. Samlet sett er ca. 1050 meter av den opprinnelige strandsona forbygd, mens ca. 1370 meter er lite påvirket. I tillegg stikker flyplassen og moloen på Roald ut i sjøen som kunstige elementer.

Plastringene på Roaldsand ble skadet under Dagmar-orkanen, og er tillatt reparert på bestemte vilkår.

Det går mange avløpsledninger ut i området, både fra boliger, offentlige bygg og flyplassen. Utslippene fra flyplassområdet går igjennom fuglefredningsområdet. Det er et jevnt vedlikeholdsbehov på disse utslippsledningene.

3.4.2 Rammer og regelverk

I skjønnsforutsetningene for området ble det åpnet for at det vil bli tillatt å foreta sikring mot utgraving ved steinsetting i bunn. Slik steinsetting kan evt. suppleres med vegetasjonsmessig forbygging. Disse tiltakene skal ikke gi som resultat at det bygges opp en ny strandfront. Dersom lokalisering og utførelse av tiltak som her er nevnt ikke er fastlagt i selve dispensasjonssaken, skal fylkesmannens miljøvernnavdeling varsles før tiltak iverksettes. Det er behandlet søknader om slik sikring i forbindelse med flo- og orkanskader i området.

Forvaltningsmål for tekniske anlegg

- Eksisterende utslippsledninger kan vedlikeholdes.
- Tekniske anlegg på flyplassen kan vedlikeholdes, og sikkerhetskravene skal kunne innfris.

3.5 Undervisning og forskning

3.5.1 Status

Vi er ikke kjent med at fuglefredningsområdet blir brukt i undervisningssammenheng. Vigra skule ligger inntil området, og det ligger godt til rette for å bruke Roaldsand til undervisning på alle nivåer.

3.5.2 Rammer og regelverk

Pkt. IV 2 i verneforskrifta fastslår at fugler er fredet mot m.a. unødig forstyrrelse. Bruk av området i undervisningssammenheng må ta hensyn til dette.

Forvaltningsmål for undervisning og forskning

- Fuglefredningsområdet kan brukes til undervisning der man unngår å forstyrre fuglene.

4 Forvaltningsoppgaver og tiltak

4.1 Oppsyn

4.1.1 Status og utfordringer

Med et vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at vernebestemmelsene og vilkårene i eventuelle dispensasjonsvedtak blir etterlevd. Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge.

SNO har oppsynsmyndighet i medhold av lov av 21. juni 1996 om statlig naturoppsyn og politimyndighet etter miljølovene (friluftsløven, naturmangfoldloven, motorferdselloven, kulturminneloven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og deler av forurensningsloven). I tillegg til kontrolloppgavene etter disse lovene skal oppsynet drive rettleiding og informasjon, skjøtsel, tilrettelegging, registrering og dokumentasjon. Mange av disse tiltakene blir gjort i samråd med fylkesmannen og er nærmere presentert i denne planen.

4.1.2 Tiltak

- 1) SNO skal besøke området minst 4 ganger årlig.
- 2) Infotavlene og andre skilt skal holdes i stand til en hver tid.

4.2 Skjøtsel

4.2.1 Status og utfordringer

Deler av Roaldsand fuglefredningsområde står i fare for gjengroing med ulike bartrær, i hovedsak sitkagran. Det antas at Folkestad (1982) oppga data for hekkefugler fra sandstrendene og bakenforliggende områder utenfor verneområdet, som i dag har sterkt reduserte naturkvaliteter.

Tidligere var det relativt store verdier knyttet til fuglelivet i fuglefredningsområdet som helhet. Det er imidlertid lite som tyder på at de marine områdene har fått noen vesentlig redusert betydning som rasteplass i trekketidene og som overvintringsområde for fugleartene, selv om det er nødvendig med en mer planmessig registrering for å få nye og gode data.

4.2.2 Mål

Mål ved ulike skjøtselstiltak kan oppsummeres slik:

- 1) Sikre og bevare arts mangfoldet og landskapsbildet i sandstrendene gjennom å fjerne trærne som er plantet.
- 2) Bedre kvaliteten på landdelen av verneområdet i håp om å gjenskape de kvalitetene som var til stede den gangen fuglelivet var rikere og mer eksklusivt enn i dag.

4.2.3 *Retningslinjer*

- 1) Alle skjøtselstiltak skal skje i regi av fylkesmannen og SNO.
- 2) Aktive tiltak som krever inngrep i felt bør skje utenfor hekketiden, dersom det påvises hekkende arter.

4.2.4 *Tiltak*

Dette vil i praksis dreie seg om fjerning av fremmede bartrær.

- 1) Fylkesmannen er ansvarlig for fjerning av fremmede bartrær og korgpil, og samarbeider med grunneiere. Arbeidet bør være ferdig innen 2013.

4.3 *Overvåking*

4.3.1 *Status og utfordringer*

Det har ikke vært gjennomført noen som helst form for registrering eller overvåking av fuglelivet de siste 30 årene. Uten annen kunnskap om situasjonen enn en tilfeldig kunnskap samlet av lokale ornitologer i fritiden er det vanskelig å utøve en god forvaltning. På grunn av det opparbeidede kunnskapshullet på dette feltet er det ikke utarbeidet noe bevaringsmål for de ulike fugleartene, eller for fuglelivet som helhet. Det er derfor nødvendig å opparbeide ny kunnskap på dette området før et bevaringsmål kan defineres.

4.3.2 *Mål*

- 1) Registrering og overvåking i Roaldsand fuglefredningsområde skal gi nødvendig kunnskap for å definere operative bevaringsmål og treffe nødvendige skjøtselstiltak for å nå målsettingene.
- 2) Registrering og overvåking i Roaldsand fuglefredningsområde skal gi økt kunnskap om naturtilstanden og endringer i denne.

4.3.3 *Retningslinjer*

- 1) Fylkesmannen er ansvarlig for overvåking av naturkvalitetene i Roaldsand fuglefredningsområde, og delegerer arbeidet til nærmeste kompetente organisasjon eller person.
- 2) Resultater av overvåkningen rapporteres årlig til fylkesmannen.
- 3) Utviklingen for og tilstanden til naturkvalitetene evalueres, slik at bevaringsmål kan settes opp så raskt man har fått et bedret kunnskapsgrunnlag.

4.3.4 *Tiltak*

- 1) Fylkesmannen skal i løpet av 2013 sette i gang registrering av fuglebestanden i reservatet. Registreringen skal dekke hekkesesongen, trekktidene og vintersesongen.

- 2) I løpet av 2014 skal det lages en plan for videre overvåkning av naturkvalitetene i fredningsområdet.

Tiltakene bør kobles opp mot oppfølgingsprosjektet med overvåking av verneområder som DN arbeider med.

4.4 *Informasjon og formidling*

4.4.1 *Status og utfordringer*

Informasjonstavlen ved fuglefredningsområdet bør stå permanent ved parkeringsplassen i vegkrysset før Roald, slik som i dag. Ut over denne er det grensemerker eller verneskilt flere steder.

Det synes ikke som om fuglefredningsområdet er mye brukt av publikum, og det er lite trolig at området står foran økende utfart eller trafikk. Det meste av trafikken gjelder fritidsturer eller rideturer fra de fastboende. Trafikken utenfra (ornitologene) bruker i hovedsak parkeringsplassen hvor informasjonsplakaten om verneområdet er lokalisert.

Roaldsand fuglefredningsområde har et stort potensiale for naturinformasjon. Det ligger helt inntil Vigra skole, flyplass og byggefelter. Området er slik arrondert at det blir korte avstander til fuglene, og er godt egnet til å studere arter som beiter og raster i fjøra.

4.4.2 *Mål*

- 1) Informasjonsplakaten bør revideres, og skal til enhver tid ha korrekte opplysninger om naturverdiene eller naturkvalitetene.
- 2) Det skal legges til rette for å oppleve fuglelivet.
- 3) Fuglefredningsområdet skal brukes i undervisninga på skolen.

4.4.3 *Retningslinjer*

- 1) Informasjonsmateriellet utarbeides av fylkesmannen eller av den han utpeker til å gjøre arbeidet. Det skal likevel kvalitetssikres av fylkesmannen.
- 2) Studier av fuglelivet skal ikke forstyrre fuglene.

4.4.4 *Tiltak*

- 1) Informasjonstavlene skal revideres og oppdateres.
- 2) Det skal utarbeides informasjonsbrosjyre om verneområdene i Giske kommune.
- 3) Det kan utarbeides utkikksteder med informasjon om fuglelivet.
- 4) Det skal legges til rette for bruk av fuglefredningsområdet i undervisninga på skolen.

Figur 6. Informasjonstavlen ved Roald bør oppdateres fra tid til annen. Foto: Dag Holtan.

5 *Saksbehandling*

5.1 *Forvaltningsmyndigheter*

Ansvar for forvaltningen av Roaldsand fuglefredningsområde involverer følgende myndigheter:

- 1) **Miljøverndepartementet (MD)** er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven.
- 2) **Direktoratet for naturforvaltning (DN)** er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. DN avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.
- 3) **Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM)** er forvaltningsmyndighet for Roaldsand fuglefredningsområde.
- 4) **Giske kommune** er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning innen fredningsområdet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselsloven.

5.2 *Lovverk, føringer og forvaltning*

5.2.1 *Verneforskriften*

Verneforskriften for Roaldsand fuglefredningsområde ligger vedlagt i kapittel 8.1. Selv om den generelle dispensasjonshjemmelen i forskriftas kap. VIII nå er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, slår overgangsbestemmelsene i lovens § 77 fast at eldre vernevedtak fortsatt gjelder inntil Kongen måtte bestemme noe annet. Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet et rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (DN 2010) som legges til grunn for saksbehandlinga.

Verneforskriften har som formål å opprettholde den tilstanden som området var i ved fredningstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Det er Fylkesmannens ansvar at verneforskriften blir forvaltet i forhold til verneformålet, og hvis verneverdiene forringes, er det Fylkesmannens ansvar at nødvendige tiltak blir igangsatt. Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning hos både de daglige brukerne og Fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Roaldsand fuglefredningsområde er planlagt å rulleres hvert 10. år for å kunne fange opp eventuelle endringer i verneområdet (jf. kapittel 6).

5.2.2 *Prinsippene i naturmangfoldloven*

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen.

Prinsippene kommer til anvendelse også ved forvaltning av eksisterende verneområder, herunder forvaltningsplaner.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Det er opp gjennom årene gjennomført ulike naturfaglige undersøkelser i Roaldsand fuglefredingsområde, og det foreligger flere rapporter som dokumenterer naturkvalitetene. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn i forvaltningsplanen. Kunnskap om historisk bruk er også lagt til grunn i planen, bl.a. i forbindelse med vurdering av skjøtselstiltak.

Ut fra dagens kunnskap, vil aktivitetene som vil kunne foregå i henhold til verneforskriften, neppe ha noen særlig negativ innvirkning på artene og naturtypene som ønskes ivaretatt gjennom vernet. Verneforskriften er til hinder for aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ innvirkning på verneverdiene. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammen av de restriksjoner som er satt i verneforskriften. Vi vurderer det slik at forvaltningsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene i området, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Den foreliggende kunnskapen om artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i dette området, vurderes å stå i et rimelig forhold til forvaltningsplanens karakter, og retningslinjen om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses som oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i utarbeidelsen av denne planen, jf. naturmangfoldloven § 9.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som er tillatt i naturreservatet innenfor rammen av verneforskriften og naturmangfoldloven. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samlet belastning i verneområdet, vil være meget relevant ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskriften. I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, får ikke særlig betydning, ettersom verneforskriften som forvaltningsplanen bygger på legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. De tiltakene som vil kunne gjennomføres vurderes ikke å ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 vurderes å være relevante. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt bl.a. i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med bl.a. behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes. Forvaltningsplanen legger opp til skjøtselstiltak som er vurdert å være best mulig tilpasset naturkvalitetene en ønsker å ta vare på. Gjennom den overvåking av naturtilstanden som planen legger opp til, vil en få et godt grunnlag for å evaluere gjennomførte skjøtselstiltak og ev. foreta korrigeringer både når det gjelder teknikker/metoder og lokalisering.

5.2.3 Forholdet til andre lovverk

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det er også viktig å merke seg at det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både dispensasjon fra motorferdselloven og fra verneforskriften, eventuelt § 48 i naturmangfoldloven. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av fylkesmannen. Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven begrenser ikke rådighetsutøvelsen utenfor verneområdet.

Etter naturmangfoldloven § 49 man skal vektlegge verneverdiene i fuglefredningsområdet for tiltak utenfor som kan påvirke verneområdet, og som trenger tillatelser etter annet lovverk.

5.2.4 Tolkning og detaljering av unntaksreglene i verneforskriften

I kapittel V i verneforskriften er det listet opp en rekke aktiviteter som kan utføres uten forutgående tillatelse eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. For å sikre en mest mulig konsekvent forvaltning og forutsigbare rammebetingelser for ulike brukerinteresser kan det være ønskelig å omtale disse litt nærmere og konkretisere innholdet i de tilfeller det kan oppstå tvil om hvordan de skal forstås:

- Nr. 1 slår fast at forbudsbestemmelse i kapittel IV ikke er til hinder for militær, operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtelses- og forvaltningsøyemed. Dette er en standardformulering som med nyanser finnes inntatt i bestemmelsene for alle verneområder i Norge. Unntaket gjelder ikke øvelsesvirksomhet for de aktuelle formålene og det er viktig å presisere at ingen privatpersoner på egen hånd kan utføre aktivitet i medhold av denne bestemmelsen.
- Nr. 2 gir rett til slått, beiting og annen etablert jordbruksdrift i og inntil det fredete området. Det er ikke fulldyrket mark i verneområdet og vi vurderer det slik at beiting med utgangspunkt i randsonene til fuglefredningsområdet er den eneste aktiviteten

som er aktuell i dag. Oppføring av gjerder og grunder er søknadspliktig. Bestemmelsen gir ikke adgang til å bruke kunstgjødsel innenfor verneområdet, men skjønnsforutsetningen presiserer at det er adgang til å bruke kunstgjødsel og kalk på oppdyrket kulturjord innenfor verneområdet. Naturlig mark/naturbeite kan derimot ikke gjødsles.

- Nr. 3 åpner for vedlikehold av grøfteutløp som er tatt tidligere og som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksareal. Før slikt vedlikehold skal forvaltningsmyndigheten varsles og kan anbefale hensyn for dette arbeidet dersom det er ønskelig ut fra vernehensyn. Et aktuelt hensyn vil være at slik grøfterensk bare skal skje utenfor hekketiden. Det er nødvendig med forvaltningsmyndighetens tillatelse for å benytte gravemaskin til slikt arbeid.
- Nr. 4 gir rett til å ta ut sand til eget bruk. Det gjelder ikke salg eller annen avhending av sand. Eventuelt uttak bør skje under flomålet. Det er nødvendig med forvaltningsmyndighetens tillatelse for å benytte motorisert kjøretøy til sanduttak.
- Nr. 5 gir adgang til å vedlikeholde eksisterende veier og kraftlinjer. Vi er ikke kjent med at det finnes verken veier eller kraftlinjer i reservatet.
- Nr. 6 presiserer at fiske er tillatt etter det lovverk og de forskrifter som gjelder til en hver tid. Her er det bare fiske i saltvann som er aktuelt. Med fiske må en også forstå fangst av f.eks. krabbe og hummer. Det omfatter ikke sanking av tang og tare som er fredet etter kapittel IV, nr. 1. Vernebestemmelsene forbyr heller ikke sanking av snegler og skjell, men dette krever normalt tillatelse fra grunneier.
- Nr. 7 åpner adgang for motorferdsel til bruk i næringsformål. Eksempel på slike formål er kjøring med landbruksmaskiner, transport av utstyr og materialer i jordbruk, kjøring for uttak av ved og leplantinger, og bruk av motorbåt i fiske, fangst og annet sjøverts næring, jf. også kap. IV nr. 6.
- Nr. 8 gir adgang til jakt på villmink i samsvar med viltloven med forskrifter. I dag er flere av reglene i viltloven erstattet av tilsvarende regelsett etter naturmangfoldloven. I den grad det måtte forekomme villmink i verneområdet vert det oppfordret til å etterstrebe arten. Generelt vil en tilrå at uttak av villmink blir gjort ved bruk av slagfeller siden mange vil oppfatte det negativt at det jaktes med gevær i et verneområde.
- Nr. 9 tillater vedlikehold av eksisterende telelinjer/kabler. Vi er ikke kjent med at slike installasjoner finnes i verneområdet, men skulle det finnes nedgravde kabler må det presiseres at eventuell bruk av motorisert kjøretøy for å grave opp disse i forbindelse med vedlikehold vil være betinget av dispensasjon fra vernebestemmelsene.

5.2.5 Omtale av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften

I kapittel VI finnes en del spesifiserte aktiviteter og formål som forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippene i naturmangfoldloven legges særlig vekt på tiltakets virkning på verneformålet.

- Nr. 1 har hjemmel for å tillate kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som nødvendig for å hindre bestandsmessige misforhold mellom ulike arter eller i forholdet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorer. Denne bestemmelsen kan brukes for å ta ut introduserte arter som villmink, ellers kjenner vi ikke til slike forhold.
- Nr. 2 hjemler å kunne gi løyve til jakt på steinkobbe. Generelt bør jakt skje utenfor naturreservatet. Evt. tillatelser kan bare gis utenfor hekke- og trekkseason for fugl.
- Nr. 3 åpner for å kunne tillate etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensende arealer. Evt. løyver vil også omfatte bruk av gravemaskin til slikt arbeid.
- Nr. 4 gir forvaltningsmyndigheten mulighet for å tillate fjerning av vegetasjon som er vertsplanter for skadeorganismer i jordbruket, og fjerning av giftplanter som dikesvineblom. Det kan tillates bruk av kjemiske sprøytemidler.
- Nr. 5 har hjemmel for å tillate bygging av pumpehus og legging av ledninger for vannanlegg m.m. Dette gjelder både vannforsyning og avløp. Det er nok mest aktuelt for legging av avløpsledninger, inkl. utslippsledninger i sjø. Bestemmelsen kan også brukes for å tillate bygging av gjerder og grunder.

5.2.6 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Kapittel VIII i verneforskriften inneholder den generelle unntaksparagrafen. I dag er denne erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 – 12 (se kapittel 8.3). Fra den opprinnelige generelle dispensasjonsbestemmelsen i kapittel VIII i verneforskriften er følgende dispensasjonsformål videreført i naturmangfoldlovens § 48:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Dispensasjon i særlige tilfeller når det ikke er i strid med formålet med vernet gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker og ikke i konflikt med verneverdiene. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Roaldsand fuglefredningsområde vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Dispensasjon for arbeider av vesentlig samfunnsmessig verdi gjelder for tiltak som ikke ble vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon hjemlet i dette punktet skal kun gis under helt særskilte forhold av nasjonal betydning. Det vil ikke være tilstrekkelig grunnlag for å innvilge dispensasjon med bakgrunn i denne bestemmelsen i saker som kun har lokal eller regional betydning.

5.2.7 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 3. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Roaldsand fuglefredningsområde.

- 1) Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- 2) Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.
- 3) Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
- 4) Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Giske kommune, Statens Naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning.
- 5) Klage på vedtak gjort av fylkesmannen skal behandles etter reglene i forvaltningsloven. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for alle saker etter verneforskrifta. En eventuell klage på vedtak sendes Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Fylkesmannen foretar forberedende klagebehandling og vurderer innholdet i klagen. Fylkesmannen kan etter dette endre sitt opprinnelige vedtak. Dersom fylkesmannen opprettholder sitt vedtak, skal klagen oversendes Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak.

6 *Forvaltningsplanens varighet*

Forvaltningsplanen for Roaldsand fuglefredningsområde gjelder fram til ny forvaltningsplan er vedtatt. Fylkesmannen er ansvarlig for revidering av forvaltningsplanen, og det tas sikte på å gjøre dette hvert 10. år. Fylkesmannen kan revidere forvaltningsplanen før den tid dersom det er behov for det. Bevaringsmålene bør revideres i samsvar med at nasjonale standarder for disse blir vedtatt, uavhengig av tidspunkt for revisjon for resten av forvaltningsplanen.

7 *Kilder*

7.1 *Generell og sitert litteratur*

- Artsdatabanken, 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Artsdatabanken, 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011.
- Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave på Internett sommeren 2007.
- Direktoratet for naturforvaltning 2010. Forvaltning av verneforskrifter. Rundskriv november 2001, revidert februar 2010.
- Elven, R. 2001. Havstrandvegetasjon. s. 154-200 I: Fremstad, E. & Moen, A. (red.). Truete vegetasjonstyper i Norge. NTNU rapport botanisk serie 2001-4.
- Elven, R. (red.), Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.
- Folkestad, A. O. 1976. Giske kommune. Friluftsliv og naturvern i Møre og Romsdal, spesiell del: 27. Møre og Romsdal fylke. Plan- og utbyggingsavdelinga.
- Folkestad, A. O. & Loen, J., 1998. Hekkande sjøfugl i Møre og Romsdal - ein statusrapport. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga, rapport nr. 4-1998. 125 s.
- Fremstad, E. 1997a. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.
- Fremstad, E. 1997b. Fremmede planter i Norge. Rynkerose - *Rosa rugosa*. *Blyttia* 55:115-121.
- Frøland, T. 2003. Re-evaluering av Ramsarområder i Møre og Romsdal. Rapport.
- Frøland, T. 2007. Ramsarområder i Møre og Romsdal. En gjennomgang av status med hovedvekt på vegetasjon og tanker omkring framtidig skjøtsel. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga, rapport nr. 1-2007. 60 s + kartvedlegg.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga 1982. Utkast til verneplan for våtmarksområde i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga. 224 s.
- Gederaas, L., Salvesen, I & Viken, Å. (red.) 2007. Norsk svarteliste 2007 - økologiske risikovurderinger av fremmede arter. Artsdatabanken, Norge. 151 s.
- Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. Hekkefuglenes utbredelse og bestandsstatus i Norge. Norsk Ornitologisk Forening. Klæbu. 552 s.
- Gaarder, G. & Jordal, J. B. 2003. Regionalt sjeldne og truete plantearter i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport 2003:01. 70 s.
- Gaarder, G. & Fjeldstad, H., Flynn, K. M. & Hanssen, U. 2011. Naturtyper i 16 verneområder i Møre og Romsdal fylke. Resultater fra basiskartlegging etter NiN-metoden i 2010 og 2011. Miljøfaglig Utredning, rapport 2011:73. 89 s + vedlegg.
- Holtan, D. 2004. Biologiske undersøkingar i Giske kommune. 69 s.
- Holten, J. I., Frisvoll, A. A. & Aune, E. I. 1986. Havstrand i Møre og Romsdal. Lokalitetsbeskrivelser. Økoforsk rapport 1986:3B: 184 s.
- Kålås, J.A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006. Artsdatabanken, Trondheim.
- Moen, A. 1998. Vegetasjon. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.

7.2 *Muntlige kilder*

Alv Ottar Folkestad, Ulstein
Petter Folkestad, Giske

8 *VEDLEGG*

8.1 *Verneforskrift*

Forskrift om vern av Roaldsand fuglefredningsområde, Giske kommune, Møre og Romsdal.

Fastsett ved kgl.res. av 27. mai 1988. Fremja av Miljøverndepartementet.

I

I medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 14, 2. ledd og § 9, jf § 10 og §§ 21, 22 og 23 er fuglelivet og fuglane sitt livsmiljø i eit område ved Vigra i Giske kommune, Møre og Romsdal fylke, freda ved kgl.res. av 27. mai 1988 under nemninga Roaldsand fuglefredningsområde. Endret 10. oktober 1988 nr. 1196.

II

Fredinga berører følgjande gnr/bnr:

1/1, 3, 5, 7, 8, 10, 14, 17, 18, 25, 42; 3/1, 7, 13, 16, 17, 30, 43, 51.

Fuglefredningsområdet dekkjer eit areal på ca. 863 dekar, av dette er ca. 832 sjøareal.

Grensene for fuglefredningsområdet går fram av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet oktober 1987. Kartet og fredingsføresegnene blir oppbevarte i Giske kommune, hos fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

Dei nøyaktige grensene for fuglefredningsområdet skal avmerkast i marka. Knekkpunkta bør koordinatfestast.

III

Føremålet med fredinga er å ta vare på eit viktig våtmarksområde med sitt livsmiljø, fugleliv og anna dyreliv.

IV

For fuglefredningsområdet gjeld følgjande føresegner, jf punkta V - VI:

1. Vegetasjon som er av verdi som livsmiljø for fuglar, er freda mot skade og øydelegging av ein kvar art, t.d. tangskjering og taretråling.
2. Fuglar, under dette også reir og egg, er freda mot all form for skade, øydelegging og unødig forstyrring (jfr § 3 i viltlova). Jakt, fangst, bruk av skytevåpen og å sleppe laus hund er forbode i fuglefredningsområdet. Utsetjing av vilt er ikkje tillate. Elles gjeld

viltlova sine føresegner og forskrifter.

3. Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre dei naturgjevne produksjonstilhøva eller gjere fuglane sitt livsmiljø ringare, her under drenering og anna form for tørrlegging, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forureiningstilførslar, dumping av avfall og bruk av kjemiske plantevernmiddel.

Opplistinga er ikkje fullstendig.

4. Motorisert ferdsel er forbode, jf pkt. V.

V

Føresegnene i punkt IV er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltingsøyemed.
2. Slått, beiting og anna etablert jordbruksdrift i og inntil dei freda områda.
3. Vedlikehald av grøfteutlaup som er tekne tidlegare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, etter at forvaltingsstyresmakta er varsla.
4. Uttak av sand til eige bruk.
5. Vedlikehald av eksisterande vegar og kraftliner.
6. Fiske etter det lovverk og dei forskrifter som gjeld til ei kvar tid.
7. Motorferdsel til bruk i næringsføremål.
8. Jakt på villmink i samsvar med viltlova med forskrifter.
9. Vedlikehald av eksisterande teleliner/kablar.

VI

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gje løyve til:

1. Kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som naudsynt for å hindre bestandsmessige mistilhøve mellom ulike artar eller i tilhøvet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorar.

2. Jakt på steinkobbe.
3. Etablering av nye grøfteutlaup for drenering av tilgrensande areal.
4. Fjerning av vegetasjon som er vertsplantar for skadeorganismer i jordbruket. Fjerning av giftplantar (også bruk av kjemiske sprøytemiddel).
5. Bygging av pumpehus, legging av leidningar for vassanlegg m.m.

VII

Forvaltingsstyresmakta eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredingsføremålet. Det kan utarbeidast skjøtelsplan, som skal innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtselstiltaka.

VIII

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unnatak frå fredingsføresegnene når føremålet med fredinga krev det, samt for vitenskaplege undersøkingar og arbeid av vesentleg, samfunnsmessig verdi, og i spesielle tilfelle dersom det ikkje strir mot føremålet med fredinga.

IX

Forvaltinga av fredingsføresegnene er lagt til fylkesmannen i Møre og Romsdal.

X

Desse fredingsføresegnene trer i kraft straks.

8.2 Noen fugleobservasjoner

Hekkende og rastende fugler i Roaldsand fuglefredningsområde. H= hekking sannsynlig/mulig.

Art	Rødlisteart	Kilde	Kommentar
Smålom		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 4 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Storlom	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 1 ind. (overvintrende), men det er meget sjelden at denne arten overvintrer i Møre og Romsdal
Islom		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 2 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner. Andre Ramsarområder i kommunen er og har vært viktigere for denne arten
Gråstrupedykker		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 2 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner. Andre Ramsarområder i kommunen er og har vært viktigere for denne arten
Horndykker		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner. Dette er det viktigste vinterområdet for arten i kommunen
Storskarv		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Toppskarv		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir spredte vinterfunn, situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Gråhegre		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Tundragås		Egne obs.	Ikke oppgitt tidligere, nå inntil 5-6 høst og vinter, de overvintrer tidvis på Vigra
Grågås		Egne obs.	Ikke oppgitt tidligere, nå inntil 900 høst og vinter, de overvintrer på Vigra
Hvitkinngås		Egne obs.	Ikke oppgitt tidligere, nå inntil 5-6 høst og vinter, de overvintrer tidvis på Vigra

Art	Rødlistart	Kilde	Kommentar
Gravand		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 2 hekkende par, i dag utgått som hekkefugl og spredte funn ellers
Ærfugl		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 15 hekkepar og 100 ind. overvintrende, trolig utgått som hekkefugl, men gode vinterbestander
Havelle		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 50 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, men med store fluktuasjoner
Svartand	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Sjørørre	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 100 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner og trolig en liten nedgang
Kvinand		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (overvintrende), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner og generelt lite viktig område for arten
Siland		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 11 ind. (overvintrende), situasjonen er mer fluktuerende, med store variasjoner
Tjeld		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 6 hekkepar og ca. 200 i trekketidene. Kanskje fremdeles hekkefugl, men flere på vårtrekk i dag og 2-4 ind. sjelden overvintrende
Sandlo		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 4 hekkepar og 10 ellers i året. Utgått som hekkefugl og sparsom ellers i dag.
Vipe	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 5 hekkepar og drøyt 100 i trekketidene, utgått som hekkefugl, fremdeles trolig opp mot tresifret i trekketidene
Polarsnipe		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 18 ind. (mest om høsten), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Sandløper		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 5 ind. (mest om høsten), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner

Art	Rødlistart	Kilde	Kommentar
Dvergsnipe		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 15 ind. (mest om høsten), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Myrsnipe		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir ingen tallverdi, men arten er til stede sparsomt særlig under høsttrekket
Brushane	VU	Folkestad 1982, egne obs.	Spredte observasjoner langs stranda, både i dag og tidligere
Kvartbekkasin		Folkestad 1982, egne obs.	Spredte observasjoner langs stranda, både i dag og tidligere, inntil 3 ind. obs ved grøfteutløp m.v.
Enkeltbekkasin		Folkestad 1982, egne obs.	Spredte observasjoner langs stranda, både i dag og tidligere
Lappspove		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 10 ind. (mest om høsten), situasjonen er ikke ulik i dag, med noen variasjoner
Småspove		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 3 ind. (mest om høsten), situasjonen er ikke ulik i dag, men området er lite viktig for arten
Storspove	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Spredte observasjoner langs stranda, både i dag og tidligere, kanskje rundt 10 fugler på det beste, og overvintrer av og til
Rødstilk		Folkestad 1982, egne obs.	Folkestad oppgir 3 hekkepar og drøyt 20 i trekketidene, utgått som hekkefugl, fremdeles trolig opp mot 20-30 i trekketidene
Fiskemåke	NT	Folkestad 1982, egne obs.	Tallrik, særlig vår og høst (>100), og trolig eneste mulige hekkefugl i området i dag
Sildemåke		Folkestad 1982, egne obs.	Spredte observasjoner, særlig vår og høst (>100)
Gråmåke		Folkestad 1982, egne obs.	Tallrik, særlig vår og høst (>1000)

Art	Rødlistart	Kilde	Kommentar
Svartbak		Folkestad 1982, egne obs.	Tallrik, særlig vår og høst (>100)
Krykke	EN	Folkestad 1982, egne obs.	Tallrik, særlig vår og høst (>100), overvintrer også regelmessig
Makrellterne	VU	Folkestad 1982, egne obs.	Tidligere 20 hekkepar og over 100 ind. i hekketida, nå nærmest forsvunnet
Rødnebbterne		Folkestad 1982, egne obs.	Tidligere 100 hekkepar og over 100 ind. i hekketida, nå mer tilfeldig i hekketida

8.3 *Planteliste*

Planteliste etter Frøland (2007):

Amerikamjølke	Hestehavre	Rødsvingel
Bekkeblom	Hestehov	Sandstarr
Bergskrinneblom	Hundegras	Skjørbuksurt
Bitterbergknapp	Hundekjeks	Skogsiv
Bittersøte	Høymol	Skvallerkål
Blåklukke	Jordrøyk	Sløke
Blåknapp	Jåblom	Slåttestarr
Blåkoll	Kattefot	Smalkjempe
Blåstarr	Klengemaure	Smyle
Bruskmelde	Klokkelyng	Smængkall
Buestarr	Knereverumpe	Smårapp
Dikesvineblom	Krattmjølke	Småsyre
Duskull	Krekling	Stemorsblomst
Dvergjamne	Krushøymol	Stjernestarr
Engfiol	Krypsoeie	Storblåfjør
Engfrytle	Kveke	Stornesle
Engkarse	Kveke-hybrid	Strandbalderbrå
Engkvein	Kvitkløver	Strandkjeks
Englodnegras	Kystgriseøre	Strandkveke
Engrapp	Legeveronika	Strandreddik
Engreverumpe	Linbendel	Strandrug
Engsmelle	Løvetann-art	Strandrør
Engsoeie	Marikåpe-art	Sverdliilje
Engsyre	Markfrytle	Tangmelde
Fjørekoll	Markjordbær	Tepperot
Fjøresauløk	Markrapp	Tindved
Fuglevikke	Mjødur	Tiriltunge
Følblom	Myrmaure	Tusenfryd
Geitrams	Myrtistel	Vanlig hønsegras
Geitsvingel	Nordsjøreddik	Vegtistel
Gjeldkarve	Nyperose	Vendelrot
Gjerdevikke	Paddesiv	Vill-lin
Gjetertaske	Prestekrage	Øyentrøst-art
Gresstjerneblom	Rundskolm	Åkerdylle
Gulaks	Ryllik	Åkerminneblom
Gulmaure	Ryllsiv	Åkersnelle
Gåsemure	Rød jonsok	
Hanekam	Rødkløver	

8.4 Utdrag fra naturmangfoldloven

§ 7. (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 48. (dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

8.5 Tiltak i Roaldsand fuglefredingsområde

Tiltak	Prioritet	Utførende aktør	Kostnad i 1000 kr.	Finansiering	Frister	Merknader
Oppdatere informasjonstavle	1	SNO/FM	10.000,-	Skjøtselsmidler over 1426.31.1	2013	
Overvåke fuglebestandene i området	1	SNO, konsulenter, organisasjoner,			2013	
Fjerne sitkagran	2	SNO, grunneier, entreprenør		Skjøtselsmidler over 1426.31.1	2015	Samarbeid med Giske kommune, info
Fjerne korgpil	2	SNO, grunneier, entreprenør		Skjøtselsmidler over 1426.31.1		SNO, grunneier, entreprenør
Fjerne rynkerose	2	SNO, grunneier, entreprenør		Skjøtselsmidler over 1426.31.1		Noen rynkerosekratt
Modifisere forbyggingene	2	SNO, grunneier, entreprenør				Må utrede oppgradering av forbyggingene som tar bedre hensyn til verneverdiene i strandsona
Lage infobrosjyre	3	FM		Skjøtselsmidler over 1426.31.1		Felles for alle områdene i Giske kommune

8.6 *Saksbehandling av forvaltningsplanen for Roaldsand fuglefredningsområde*

8.6.1 *Høring*

Forvaltningsplanen har vært på høring til grunneiere, organisasjoner, næringsaktører og forvaltningsorgan i tida fra 14.05. til 30.06.2012. Høringa ble kunngjort i Sunnmørsposten og Øy-Blikk, og planen har ligget ute på nettet. Det ble holdt informasjonsmøte på Giske Rådhus 04.06.2012, og samme dag ble Giske formannskap orientert om planen. Det kom 1 skriftlige uttalelse til planen, og Giske kommune v/kulturkonsulenten har spilt inn forslag til flere informasjonstiltak på befaring 03.07.2012.

Møre og Romsdal fylkeskommune har ingen merknader til planen.

8.6.2 *Fylkesmannens vurdering:*

Vi har supplert planen med flere informasjons- og tilretteleggingstiltak.

Vi har vurdert tolkingen av gjerdebruk i henhold til verneforskriften IV nr. 2, og vi tilrår en praksis der permanente gjerder blir søknadspliktige, mens flyttbare, midlertidige elektriskgjerder er å se som en del av den permanente beitedrifta.

8.6.3 *Direktoratets vurdering*

Direktoratet for naturforvaltning har fastslått at det er søknadsplikt for alle typer gjerder, inkludert flyttbare elektriskgjerder. Videre presiserer DN at motorferdsel i forbindelse med drift av tekniske anlegg som kraftlinjer, vedlikehold av grøfteutløp og uttak av sand krever dispensasjon fra verneforskriften.

Direktoratets endringer er tatt inn i planen.